

गणेश चतुर्थीची पूजा करण्याची पद्धत

* Bhadrapad Parthiv Ganesh Poojan Vidhi *

1. आवाहन एवं प्रतिष्ठापन (Avahana and Pratishthapan)

• आवाहन (Avahana)

पूजेची सुरुवात गणपतीच्या आवाहनापासून व्हायला हवी, मूर्तीसमोर मंत्राचा जप करावा, अव्हान मुद्रा दाखवून (दोन्ही हाताचे तळवे जोडून आणि दोन्ही अंगठे आतून दुमडून आव्हाण मुद्रा तयार होते).

“हे हेरम्ब त्वमेह्येहि ह्यम्बिकात्र्यम्बकात्मज।

सिद्धि-बुद्धि पते त्र्यक्ष लक्षलाभ पितुः पितः॥

नागस्यं नागहारं त्वां गणराजं चतुर्भुजम्।

भूषितं स्वायुधौदव्यैः पाशांकुशपरश्वधैः॥

आवाहयामि पूजार्थं रक्षार्थं च मम् कृतोः।

इहागत्य गृहाण त्वं पूजां यागं च रक्ष मे॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

आवाहयामि-स्थापयामि॥”

ॐ • ॐ • ॐ • ॐ • ॐ • ॐ • ॐ • ॐ • ॐ • ॐ •

• प्रतिष्ठापन (Pratishthapan)

गणपतीचे आवाहन केल्यानंतर, मंत्राचा जप
करताना गणपतीला मूर्तीमध्ये बसवा.

“अस्यै प्राणः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाक्षरन्तु च।

अस्यै देवत्वमर्चायै मामहेति च कश्चन॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

सुप्रतिष्ठो वरदो भव॥”

2. आसन (Asana)

गणपतीचे आवाहन केल्यानंतर आणि त्याची
प्रतिष्ठापना झाल्यानंतर, अंजलीमध्ये पाच फुले
घ्या (दोन्ही हाताच्या तळहाताला जोडून) आणि

मंत्राचा जप करताना श्री गणेशाला आसन

देण्यासाठी मूर्तीसमोर ठेवा.

“विचित्ररत्नखचितं दिव्यास्तरणसंयुतम्।

स्वर्ण सिंहासनं चारु गृहाण गुहाग्रज॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

आसनं समर्पयामि॥”

3. पाद्य (Padya)

गणपतीला आसन दिल्यानंतर, मंत्राचा जप करताना पाय धुण्यासाठी त्याला पाणी अर्पण करा.

“ॐ सर्वतीर्थसमुद्भूतं पाद्यं गन्धादिभिर्युतम्।

गजानन गृहाणेदं भगवान् भक्तवत्सलः॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

पादयोः पाद्यं समर्पयामि।”

4. अर्घ्य (Arghya)

गणपतीला पाड्या अर्पण केल्यानंतर, मंत्राचा जप करताना गणपतीला सुगंधी पाणी अर्पण करा.

“ॐ गणाध्यक्ष नमस्तेऽस्तु गृहाण करुणा कर।

अर्घ्यं च फल संयुक्तं गन्धमाल्याक्षतैर्युतम्॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

हस्तोरयं समर्पयामि।”

5. आचमन (Achamana)

अर्घ्य अर्पण केल्यानंतर, मंत्राचा जप करताना
गणपतीला आचमन करण्यासाठी पाणी अर्पण करा.

“विघ्नराज नमस्तुभ्यं त्रिदशैरभिवन्दित।

गङ्गोदकेन देवेश कुरुष्वाचमनं प्रभो॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

मुखे आचमनीयं समर्पयामि॥”

6. स्नान मन्त्र (Snana Mantra)

• स्नान (Snana)

आचमनानंतर मंत्राचा जप करताना श्री गणेशाला
स्नानासाठी पाणी अर्पण करा.

“नर्मदा चन्द्रभागादि गङ्गासङ्गसजैर्जलैः।

स्नानि तोसि मया देव विघ्नसंघं निवारय॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

सर्वाङ्ग स्नानं समर्पयामि॥”

• पञ्चामृत स्नानम् (Panchamrita
Snanam)

स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता श्री
गणेशाला पंचामृत (दूध, दही, मध, तूप आणि
साखर यांचे मिश्रण) सह स्नान करा.

“पञ्चामृतं मयाऽऽनीतं पयोदधि, घृतं मधु।
शर्करा च समायुक्तं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

• पयः/दूध स्नानम् (Payah/Dugdha
Snanam)

पंचामृत स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता
श्री गणेशाला पया (दूध) सह स्नान करा.

“कामधेनुसमुद्भूतं सर्वेषां जीवनं परम्।
तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

• दधि स्नानम् (Dadhi Snanam)

दुग्ध स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता
श्री गणेशाला दही घालून स्नान करा.

“पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम्।
दध्यानीतं मयादेव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

• घृत स्नानम् (Ghrita nanam)

दधी स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता
श्री गणेशाला तूपाने स्नान करा.

“नवनीत समुत्पन्नं सर्वसंतोषकारकम्।
घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

• मधु स्नानम् (Madhu Snanam)

घृत स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता श्री
गणेशाला मधाने स्नान करा.

“पुष्परेणुसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु।
तेजः पुष्टिकरंदिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

• शर्करा स्नानम् (Sharkara nanam)

मधु स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता श्री
गणेशाला साखरेने स्नान करा.

“इक्षुसारसमुद्भूतं शर्करा पुष्टि दा शुभा।
मलापहारिका दिव्या स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

• सुवासित स्नानम् (Suvasita Snanam)

शर्करा स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना आता
श्री गणेशाला सुगंधी तेलाने स्नान करा.

“चम्पाकाशोकबकुल मालती मोगरादिभिः।
वासितं स्निग्धताहेतु तैलं चारु प्रतिगृह्यताम्॥”

• शुद्धोदक स्नानम् (Shuddhodaka
Snanam)

सुवासिता स्नानाम नंतर, मंत्राचा जप करताना
आता श्री गणेशाला शुद्ध पाण्याने (गंगाजल) स्नान
करा.

“गङ्गा च यमुना चैव गोदावरी सरस्वती।
नर्मदा सिन्धुः कावेरी स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्॥”

7. वस्त्र व उत्तरीय समर्पण (Vastra and Uttariya Samarpan)

• वस्त्र समर्पण (Vastra Samarpan)

आता मंत्राचा जप करताना मोली (मोली) नवीन कपडे म्हणून गणपतीला अर्पण करा.

“शीतवातोष्ण सन्त्राणं लजाया रक्षणं परम।

देहालंकरणं वस्त्रमतः शान्ति प्रयच्छ मे॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

वस्त्रं समर्पयामि।”

• उत्तरीय समर्पण (Uttariya Samarpan)

वस्त्र समर्पणानंतर, आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला शरीराच्या वरच्या भागांसाठी कपडे अर्पण करा.

“उत्तरीयं तथा देव नाना चित्रितमुत्तमम्।

गृहाणेद्रं मया भक्तया दत्तं तत् सफली कुरु॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

उत्तरीय समर्पयामि॥”

8. यज्ञोपवीत (Yajnopavita)

वस्त्र अर्पण केल्यानंतर मंत्राचा जप करताना
गणपतीला यज्ञोपविता अर्पण करा.

“नवभिस्तन्तुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम्।
उपवीतं मयादत्तं गृहाण परमेश्वर॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
यज्ञोपवीतं समर्पयामि॥”

9. गन्ध (Gandha)

यज्ञोपविता अर्पण केल्यानंतर मंत्राचा जप करताना
गणपतीला सुगंध अर्पण करा.

“श्री खण्ड चन्दन दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम्।
विलेपणं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम्॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
गन्धं समर्पयामि॥”

10. अक्षत (Akshata)

गंध अर्पण केल्यानंतर, मंत्राचा जप करताना
गणपतीला अक्षता (अखंड तांदूळ) अर्पण करा.

“अक्षताश्च सुर श्रेष्ठ कुंकुमालाः सुशोभिताः।

मया निवेदिता भक्तया गृहाण परमेश्वर॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

अक्षतान् समर्पयामि॥”

11. पुष्प माला, शमी पत्र, दुर्वाङ्कुर, सिन्दूर (Pushpa Mala, Shami Patra, Durvankura, Sindoor)

• पुष्प माला (Pushpa Mala)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला फुलांनी
बनवलेली माला अर्पण करा.

“माल्यादीनि सुगन्धीनि माल्यादीनिवै प्रभुः।

मया हतानि पुष्पाणि गृह्यन्तां पूजनाय भोः॥

ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।

पुष्पमालं समर्पयामि।”

<https://www.shreegajananjyotish.com/>

• शमी पत्र (Shami Patra)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला शमी पत्र
अर्पण करा.

“त्वत्प्रियाणि सुपुष्पाणि कोमलानि शुभानि वै।
शमीदलानि हेरम्ब गृहाण गणनायक॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
शमी पत्राणि समर्पयामि।”

• दुर्वाङ्कुर (Durvankur)

आता मंत्राचा जप करत असताना गणपतीला तीन
किंवा पाच पत्रकांसह दुर्वा अर्पण करा.

“दुर्वाकरान् सुहरितानमृतान् मङ्गल प्रदान्।
आनीतांस्तव पूजार्थं गृहाण गणनायक॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
दुर्वाङ्कुरान् समर्पयामि॥”

• (Sindoor) सिन्दूर

आता मंत्राचा जप करताना टिळकांसाठी गणपतीला
सिंदूर अर्पण करा.

“सिन्दूर शोभनं रक्तं सौभाग्यं सुखवर्धनम्।
शुभदं कामदं चैव सिन्दूरं प्रतिगृह्यताम्॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
सिन्दूर समर्पयामि।”

12. धूपं (Dhupam)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला धूप अर्पण
करा.

“वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्धः उत्तमः।
आ यः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
धूपमाघ्रापयामि समर्पयामि।”

13. दीपं (Deepam)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला दीप अर्पण करा.

“साज्यं चवर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया।
दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरा पहम्॥
भक्त्या दीपं प्रयच्छामि देवाय परमात्मने।
त्राहिमां निरयाद् घोराद्दीपज्योतिर्नमोऽस्तुते॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
दीपं दर्शयामि।”

14. नैवेद्य एवं करोद्वर्तन (Naivedya and Karodvartan)

- नैवेद्य निवेदन (Naivedya Nivedan)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला नैवेद्य
अर्पण करा.

“नैवेद्यं गृह्यतां देव भक्ति मे ह्यचलां कुरु।
ईप्सितं मे वरं देहि परत्र च परां गतिम्॥
शर्करा खण्ड खाद्यानि दधि क्षीर घृतानि च।
आहारं भक्ष्य भोज्यं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम्॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
नैवेद्यं मोदकमयऋतुफलानि च समर्पयामि॥”

• चन्दन करोद्वर्तन (Chandan
Karodvartan)

नैवेद्य अर्पण केल्यानंतर, मंत्राचा जप करताना
चंदन पाण्यात मिसळून गणपतीला अर्पण करा.

“चन्दनं मलयोद्भूतं कस्तूर्यादि समन्वितम्।
करोद्वर्तनकं देव गृहाण परमेश्वर॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
चन्दनेन करोद्वर्तनं समर्पयामि॥”

- **ताम्बूल समर्पण (Tambula Samarpan)**

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला तांबुला
(सुपारीसह पान) अर्पण करा.

“ॐ पूगीफलं महादिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम्।
एला चूर्णादिसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम्॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
मुख वासार्थमेला पूगी फलादि सहितं ताम्बूल
समर्पयामि॥”

• नारिकेल समर्पण (Narikela Samarpan)

आता मंत्राचा जप करताना भगवान गणेशाला
नरिकेला (नारळ) अर्पण करा.

“इदं फलं मयादेव स्थापितं पुरतस्तव।
तेन मे सफलावाप्तिर्भवेजन्मनि जन्मनि॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
नारिकेल फलं समर्पयामि॥”

• दक्षिणा समर्पण (Dakshina Samarpan)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला दक्षिणा
(भेट) अर्पण करा.

“हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेम बीजं विभावसोः।
अनन्त पुण्य फलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
द्रव्यं दक्षिणां समर्पयामि॥”

16. नीराजन एवं विसर्जन (Neerajan and Visarjan)

- नीराजन/आरती (Neerajan/Aarti)

तांबुला अर्पण आणि दक्षिणा समर्पणानंतर मंत्राचा जप केल्यानंतर गणपतीची आरती करा.

“कदली गर्भ सम्भूतं कर्पूरं तु प्रदीपितम्।
आरार्तिकमहं कुर्वे पश्य मे वरदो भव॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
कर्पूर नीराजनं समर्पयामि।”

• पुष्पाञ्जलि (Pushpanjali)

आता मंत्राचा जप करताना गणपतीला पुष्पांजली
अर्पण करा.

“नानासुगन्धि पुष्पाणि यथा कालोद्भवानि च।
पुष्पाञ्जलिर्मया दत्तो गृहाण परमेश्वर॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
मन्त्र पुष्पाञ्जलि समर्पयामि॥”

• प्रदक्षिणा (Pradakshina)

आता मंत्राचा जप करताना फुलांनी प्रतीकात्मक
प्रदक्षिणा (श्री गणेशाच्या डावीकडून उजवीकडे
प्रदक्षिणा) अर्पण करा.

“यानि कानि च पापानि ज्ञाताज्ञात कृतानि च।
तानि सर्वाणि नश्यन्ति प्रदक्षिणा पदे पदे॥
ॐ सिद्धि-बुद्धि सहिताय श्री महागणाधिपतये नमः।
प्रदक्षिणां समर्पयामि॥”

• विसर्जन (Visarjan)

आता मंत्राचा जप करताना विसर्जनासह श्री गणेश
पूजेची सांगता करा.

“आवाहनं न जानामि न जानामि तवार्चनम्।
पूजां चैव न जानामि क्षमस्व गणेश्वर॥
अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम्।
तस्मात्कारुण्य भावेन रक्षस्व विघ्नेश्वर॥
गतं पापं गतं दुखं गतं दारिद्र्य मेव च।
आगता सुख सम्पत्तिः पुण्याच्च तव दर्शनात्॥
मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं सुरेश्वर।
यत्पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु मे॥
यदक्षरपद भ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत्।
तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर॥”

<https://www.shreegajananjyotish.com/>

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

PDF Created by -
<https://www.shreegajanananjyotish.com/>